

Västanåleden

Natur, torparväg och glittrande vattenfall

Vandringen efter den gamla torparvägen mellan Tunbodarna och Västanå erbjuder dig mycket att se. Här passerar du vacker natur, Mjällådalens intressanta geologi och historiska minnesmärken. Du vandrar genom ett dramatiskt landskap och stigen mynnar sedan ut vid det vackra Västanåfallet. Leden är en del av Rotenleden som går mellan Västanå och Rotsjö gård. Efter stigen finns geocacher.

Klotsporig murkla

Foto: Stig Carlsson

Se och uppleva

Mjällådalens natur och geologi erbjuder en vacker vandring. De gamla torpställena minner om tider som flytt. Av torpen finns idag nästan inget kvar, mer än grunder och envist blommande torparblommor.

Vid Västanåfallet kastar sig Eksjöans vatten utför Mjällåns branta sluttningar. Fallhöjden är 90 meter och naturen runt fallet är präglad av bruksmiljön. Här låg förr Västanå järnbruk och idag är hela området ett strövområde med bevarade historiska miljöer, utställningar och naturreservat.

Historia

Torpen efter vägen levde i en till två generationer mellan mitten på 1800-talet fram till kring 1930. Vägen var då farbar med häst. Det var sex torpställen efter vägen bl a Petter Norbergs torp, Bergströmstorpet och Lagrenstorpet. Petter Norbergstorpet var ett stort tvåvåningstorp med öppna ägor och en fantastisk utsikt. Lagrenstorpet brukades redan på 1700-talet och räknades till Svedjorna. För mer information och bilder se: www.ulander.com/ljustorp.

Fångsgroparna du kan se efter stigen är lämning efter en jaktmetod som användes från stenåldern till 1864.

Västanå järnbruk grundades 1744 av köpmannen Daniel Krapp. I mer än 150 år var bruket ett centrum för näringslivet. I början på 1800 talet var bruksbefolkningen uppe i 205 personer.

Natur

Efter stigen har kanske Europas största fynd av Klotsporig murkla gjorts, på en asplåga. Det är en vacker och sällsynt svamp som bara hittats på tre naturliga växtplatser i Sverige. Stigen passerar också genom flera skogstyper. Dels barrskog, men även strandskog med al och hägg samt ovanliga partier med Aspskog.

Västanåfallet blev naturreservat 1978 och arealen är cirka 7 hektar. Syftet med reservatet är att säkra värden av områdets natur- och kulturmiljö.

Vandringsbeskrivning

1. Gå ner för backen mot Mjällån och du kommer till Petter Norbergsbron.
2. Efter ytterligare 400 meter i uppforsbacke kommer du fram till en avstickare som leder till resterna från Petter Norbergs torp. Avstickaren är 600 meter tur och retur.
3. Här kommer du fram till en fångstgrop som är utmärkt av Läns museet. Strax därefter går du över Svartbäcken. Strax före nästa bäckövergång passerar du området med Klotsporig murkla.
4. Här går du över ett område där det varit två torp. Du passerar lägdorna.
5. Om du tittar till höger så ser du en korvsjö (se geologiruta) som bildats av Mjällåns meandring. Efter det kommer du upp i ett område med gammal aspskog. När du gått en bit längre upp efter bergsfoten, kommer du till ett område med raviner vid sidan av stigen. Här ser du hur små vattendrag har mejslat ut djupa raviner.
6. Här går du åter förbi ett gammalt torp med lägdor.

7. Här kommer du ut på en grusväg som du går efter i en dryg kilometer.

8. Bergströmstorpet med en husgrund på 7x5 meter. Torpet ligger till höger om vägen.

9. Förslag på fikaplatser. Om du sätter dig mot skogen har du fin utsikt och det öppna läget gör att du slipper mygg.

10. När det börjar gå utför igen kommer du till avstickare mot Lagrenstorpet och Långkrången. Nere vid torpstället ser du stengrunder och torparblommor. Avstickaren mot Långkrången är 2 km tur och retur. Det är en fantastisk vandring med nipkanter på båda sidorna. Längst ut finns en fikaplatser med utsikt över Mjällån.

11. Fångstgrop efter Långkrången.

När du är tillbaka på Västanåleden efter avstickaren så går du förbi Svedjorna, nerför utforsbacken och fram till Västanåfallet och Västanåbruk.

Faktaruta Mjällådalens geologi

Mjällådalens dalgång klassas som riksintresse för naturvärden bland annat för de geologiska bildningarna samt för ovanliga växter och sällsynta insekter. De branta älvbrinkar som finns efter Mjällån benämns idag nipor.

När ett rinnande vattendrag flyter fram i en bred dalgång med svag lutning får den ett slingrande lopp. Man säger att det meandrar. Meanderslingorna är aldrig konstanta, utan ändrar sig ständigt av det strömmande vattnet. Ibland blir meanderslingorna så tvära att de tar en "genväg" och rätar ut vattendraget. Det uppstår då en "död" åslinga, en så kallad korvsjö. Lokalt används benämningen "Surå".

De lösa sedimenten i marken i Mjällådalen är mycket erosionsbenägna. Även med mycket små bi flöden ner mot huvudvattendraget uppstår djupa raviner. Ibland kan två bäckar ner mot ån ligga relativt tätt. Ett plant parti uppstår då mot ån omgivet av två bäckraviner. Det bildas ett "krång", som t ex Långkrången.

(Faktamaterialet kommer från Mjällådalens geologi, av Lennart Vessberg.)

Hitta

Sväng av E4 vid avfart mot Bergeforsen. Följ väg 331 i drygt 19 km.

Parkeringsplatsen är på höger sida, där finns också ett rastbord. Stigen går ner på andra sidan vägen.

Alternativ start från Västana, kör då vidare i 25 km, ta av mot Västana och parkera på angiven plats.

Startpunkt

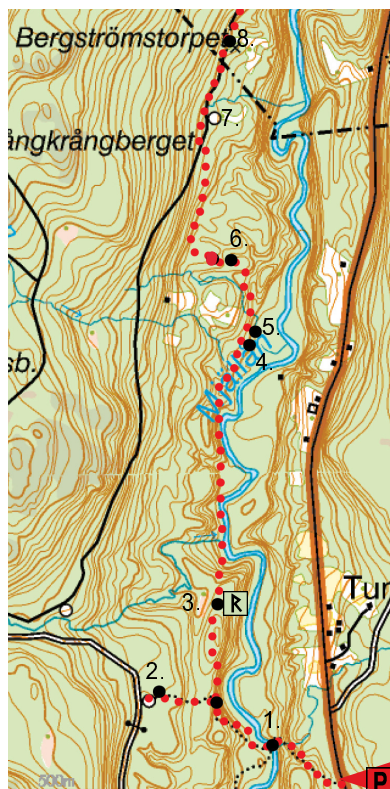

www.vandring.ljustorp.se

4 km E4
23 km Sundsvall

4 km E4
35 km Härnösand

Del 1, södra

Del 2, norra

- Vid någon av startpunkterna
- Enkel 3 tim. inkl. avst. 3-4 tim.
- Enkel 7,8 km inkl. avst. 10,2 km
- Högst 151 m ö h, stigning 205 m.
- Fornlämning
- Utsiktsplats

GPS vandring

Se vandringsbeskrivning för beskrivning av punkterna
Stigen är gulmarkerad med färg och plastband.

	Latitud	Longitud
Parkering Syd	N62 41.117	E17 24.974
WP 1	N62 41.209	E17 24.626
WP 2 POI	N62 41.328	E17 24.020
WP 3 POI	N62 41.528	E17 24.369
WP 4	N62 42.101	E17 24.570
WP 5 POI	N62 42.128	E17 24.585
WP 6 POI	N62 42.283	E17 24.466
WP 7	N62 42.290	E17 24.379
WP 8 POI	N62 42.780	E17 24.531
WP 9 Fikapl.	N62 42.892	E17 24.657
WP 10	N62 43.327	E17 24.728
WP 11 POI	N62 43.010	E17 24.930
Parkering Norr	N62 44.134	E17 25.051

WP = waypoint = koordinatpositioner
POI = Point of interest = Något intressant
GPS koordinater angivna i WGS 84, lat/long

För mer information om geocaching se:
www.upplevljustorp.se och för att registrera dig:
www.geocaching.com